

ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Н.М. Бакун, студент
Науковий керівник: Т.В. Голобородько, к.е.н.,
асистент кафедри обліку, оподаткування, публічного
управління та адміністрування
ДВНЗ «Криворізький національний університет»

Податок на прибуток підприємств є основою формування бюджету України. Кожного року держава недоотримує певну суму податків до свого бюджету, що призводить до негативних соціально-економічних наслідків для всієї країни. Тому, покращення сучасного стану податку на прибуток підприємств знаходиться в числі найважливіших соціально-економічних проблем, і має великий вплив на розвиток малого та середнього бізнесу в Україні. Саме для подальшого його розвитку та покращення необхідно дослідити історію його становлення, щоб не повторювати ті самі помилки і прорахунки, які вже не раз негативно впливали на економічний розвиток.

Відповідно до ст.133 Податкового кодексу України податок на прибуток підприємств – прямий податок, що стягується з прибутку організації (підприємства, банку, страхової компанії). Прибуток організації, як правило, визначається як дохід від діяльності компанії мінус сума встановлених відрахувань та знижок. Загальнодержавний податок в Україні [1].

Податок на прибуток, як і вся податкова система України має свої особливості та свою історію. Розгляд історичних передумов формування та створення податку допомагає виділити чотири етапи становлення і розвитку податку на прибуток в Україні.

Перший етап (1991-1993рр.) – пов'язаний із формуванням власної системи оподаткування. У 1991 р. набирає чинності Закон Української РСР «Про систему оподаткування», в якому закріплено принципи оподаткування, права та обов'язки платників податків. У 1991 р. діяв Закон СРСР «Про податок з

прибутку підприємств та організацій», відповідно до якого об'єктом оподаткування був балансовий прибуток підприємства, розрахований як сума прибутку від реалізації продукції, інших матеріальних цінностей і доходів від позареалізаційних операцій, зменшених на суму затрат з цих операцій [2].

Другий етап (1994-1999рр.). У 1994 р. ухвалено редакцію Закону України «Про систему оподаткування», яка юридично закріпила зміни 1992-1993 рр., а саме:

– скасовано: податок на прибуток іноземних юридичних осіб від діяльності в Українській РСР; податок з обороту; податок на доходи; податок на фонд оплати праці колгоспників; податок на експорт та імпорт; плата за природні ресурси;

– включено: податок на доходи підприємств та організацій; податок на майно підприємств; податок на нерухоме майно громадян; податок на промисел; плата з відшкодування витрат на геологорозвідувальні роботи; відрахування та збори на будівництво, ремонт і утримання автомобільних доріг [3].

Третій етап (2000-2009рр.) – відбувається вдосконалення податкової системи України на основі набутого досвіду реформування податків шляхом зменшення податкового навантаження на підприємства і запровадження стабільних форм оподаткування для фізичних осіб. Зменшення ставок податків на прибуток підприємств до 25%, на доходи фізичних осіб до 13%, а потім до 15% відбувалось з метою підвищення зацікавленості населення в добровільній сплаті податків, що повинно було дати позитивний результат у формуванні державного бюджету [4].

Четвертий етап (2010 р. – до сьогодні). Однією з головних подій як у сфері бухгалтерського обліку, так і вітчизняної економіки в цілому стало прийняття у 2010 р. Податкового кодексу України, який вступив у дію із 1 січня 2011 р. Кодекс майже не змінив правила розрахунку ПДВ і його відображення у бухгалтерському обліку (залишилося так зване «правило першої події». Прийняття Кодексу стало передумовою для вирішення більшості облікових проблем, які неодноразово піднімалися науковцями та бухгалтерами-практиками [5].

Отже, підсумовуючи вище сказане можна зазначити що протягом етапів становлення податкової системи України жоден із них безпосередньо мав вплив на створення податку на

прибуток. Тому завдяки цим пройденим етапам у своєму історичному розвитку податок на прибуток пройшов багатоетапний шлях розвитку і формування, що тепер має вплив на всю податкову систему України.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України: Закон України №2755-VI від 02.12.2010 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page>

2. Ярошенко Ф.О. Історія податків та оподаткування в Україні: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Ф.О. Ярошенко, В.В. Павленко, В.П. Павленко; за заг. ред. А.М. Подоляки. – Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. – 416 с.

3. Про систему оподаткування: Закон Української радянської соціалістичної республіки №1251-XII.

4. Ткаченко А.В. Історія становлення та розвитку податкової системи України / А.В. Ткаченко // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2013. – № 2(22). – С. 128-133.

5. Веремчук Д.В. Організація податкового обліку на підприємстві: історичний огляд і систематизація наукових поглядів / Д.В. Веремчук // Проблемы материальной культуры Экономические науки. – 2013. – № 258. – С. 25-27.